

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3013/2017. (II. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K50.021/2016/10. számú végzése, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 3. § (3) bekezdésének „a szükségeshez képest” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (Vass Consulting Kft., 7625 Pécs, Nap u. 18.) – jogi képviselője (Dr. Sziptner Attila, 7624 Pécs, Mátyás király u. 6.) útján – a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K50.021/2016/10. számú végzése és a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottságnak az ezen közigazgatási és munkaügyi bírósági döntés által felülvizsgált és helybenhagyott D.893/4/2015. számú végzése, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 3. § (3) bekezdésének „a szükségeshez képest” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kéri az Alkotmánybíróságtól, melyeket ellentetesen tart az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó a panasszal támadott bírósági végzés alapjául szolgáló nemperes bírósági eljárás, valamint a Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: Döntőbizottság, illetve KDB) hatáskörébe tartozó, általa kezdeményezett jogorvoslati eljárás kérelmezője. Az indítványozó nyílt közbeszerzési eljárásban vett részt, melynek kiírója, vagyis az ajánlatkérő a Pécsi Tudományegyetem (a továbbiakban: PTE), tárgya pedig orvosi műszerek beszerzése volt. A későbbi panaszos mint pályázó a 37 részből álló, 2016. szeptember 16-án közzétett ajánlati felhívás 1. részére tett ajánlatot, melynek becsült értéke az ajánlatkérő irata szerint 39 479 027 Ft volt, a teljesítés határidejeként pedig az ajánlatkérő 45 napot határozott meg. Az ajánlattételi határidőt az ajánlatkérő az eredeti ajánlatban 2015. október 30. napjában határozta meg, ezt 2015. október 27-én 2015. november 2-ára módosította, egyúttal módosította az ajánlati dokumentációt is. A panaszos az 1. részre 1 (egy) forintos ajánlatot tett; ezt az ajánlatot a PTE az ajánlati felhívás megtétele idején hatályos, a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 74. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozással érvénytelenné nyilvánította, mivel aránytalanul alacsonynak értékelte az ajánlati árat, az indítványozó pedig az ajánlatkérő árinformációs kérésére nem válaszolt határidőben, így a PTE nem tudott meggyőződni az ajánlati ár megalapozottságáról.
- [3] A panaszos ajánlattevő 2015. november 10-én jogorvoslati kérelmet nyújtott be amiatt, hogy az ajánlatkérő a dokumentáció módosításakor nem biztosított elegendő ajánlattételi határidőt, ezt azonban a Döntőbizottság megalapozatlanság okán elutasította, 2015. december 16-án pedig az ajánlatkérő a szerződést megkötötte a közbeszerzési eljárás 1. részének nyertesével, az ajánlattevő panaszos egyik konkurensével, amely a felhívásban megnevezett orvosi eszközökre 39 350 000 Ft-os ajánlatot adott. A kérelmező szerint azonban ezzel az

ajánlatkérő megsértette a Kbt. 2. §-ában foglalt elveket, illetve a szerződéskötés-engedélyezési kérelemben foglalt ajánlatkérői nyilatkozattal a PTE egyúttal megvalósította a Kbt. 4. § 10. és 11. pontja szerinti hamis adatszolgáltatást, illetve hamis nyilatkozatadást is. A kérelmező első kérelmi elemként kérte a Döntőbizottságtól a Kbt. 152. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján a jogsértés megtörténtének megállapítását, valamint a Kbt. 152. § (3) bekezdés *a)* pontja alapján az ajánlatkérő felhívását a törvénynek megfelelő eljárásra, második kérelmi elemként pedig annak megállapítását, hogy a PTE megtevesztette az ajánlatkérőket. A KDB hiánypótlási felhívást bocsátott ki, arra hivatkozással, hogy az ajánlattevő kérelme nem tartalmazta a Kbt. 138. § (1) bekezdés *c)–e)* és *g)* pontja szerinti adatokat, nem határozta meg egyértelműen az alapul fekvő jogszabályi rendelkezéseket és a PTE által elkövetett jogsértéseket. A KDB szerint a jogorvoslati kérelemből nem állapítható meg sem a kérelmező ügyfélképessége, sem az, hogy milyen jogát vagy jogos érdekét sérti az ajánlatkérői eljárás, továbbá az ajánlatkérői jogsértés időpontja és az arról való kérelmezői tudomásszerzés ideje sem. A panaszos 2016. január 7-én postára adott és a Döntőbizottsághoz 2016. január 11-én érkezett hiánypótlási nyilatkozatában ügyfélképességének alátámasztása végett arra hivatkozott, hogy az ajánlatkérőnek a konkurens ajánlattevővel való szerződéskötése miatt több, az ügygel kapcsolatos, általa megindított jogorvoslati eljárásban is érdekmúlása következett be.

- [4] A KDB az ajánlattevő panaszos kérelmét nem tartotta érdemi elbírálásra alkalmasnak, mivel szerinte annak eljárásjogi feltételei nem állnak fenn, így D.893/4/2015. számú végzésével azt érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Egyrészt arra hivatkozott, hogy a kérelem elkésett, mivel az ajánlatkérő a felhívását 2015. szeptember 11-én tette közzé, az ettől számított 90 napos objektív határidő pedig 2015. december 10-én letelt; másrészt arra, hogy az ajánlattevő kérelme hiánypótlási felhívás ellenére sem alkalmas érdemi elbírálásra, így az újból hiányosan benyújtottnak minősül; harmadrészt és legfőképpen pedig amiatt utasította el a kérelmet, mert a kérelmező nem igazolta ügyféli minőségét, ügyfélképességét. Ez utóbbi vonatkozásában a KDB azzal érvelt, hogy az ajánlattevő ajánlatát a PTE a jogorvoslati kérelem benyújtásának időpontjában már érvénytelenné nyilvánította, ezen érvénytelenné nyilvánító döntés ellen pedig a kérelmező érdemi jogorvoslati kérelmet nem terjesztett elő, így az ajánlatkérő döntése (ti. arról, hogy a konkurens ajánlattevő ajánlatát érvényesnek fogadja el, és vele szerződést köt, illetve a dokumentáció módosítása miatt nem hosszabbít határidőt, amelyben a kérelmező új ajánlatot nyújthat be) már nem volt hatással a kérelmező jogi érdekére, ugyanis ha a pályázata érvénytelenné lett nyilvánítva, már semmiképpen nem kerülhet abba a helyzetbe, hogy új ajánlatot nyújtson be, és ő legyen a közbeszerzési eljárás nyertese. Mivel tehát a kérelmező még a sikeres jogorvoslati kérelem (a konkurens ajánlattevővel történő szerződéskötés elmaradása) esetén sem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, így az ajánlatkérő döntése az ő jogát vagy jogos érdekét nem sérti és nem veszélyezteti; közvetlen érdeksérelem hiányában pedig a kérelmező ügyfélképessége sem állapítható meg.
- [5] A KDB jogorvoslati eljárásban hozott, a kérelmező jogorvoslati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül, procedurális alapon elutasító végzésével szemben a későbbi panaszos kérelmező felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz, kérve a Döntőbizottság végzésének hatályon kívül helyezését és annak új eljárás lefolytatására utasítását, ám a bíróság 7.K50.021/2016/10. számú végzésével a kérelmező felülvizsgálati kérelmét nemperes eljárásban elutasította, mely döntés ellen további jogorvoslatnak helye nem volt. A közigazgatási és munkaügyi bíróság szerint a KDB hibásan állapította ugyan meg, hogy a kérelmező KDB-hez benyújtott jogorvoslati kérelme elkésett volna, vagy az – újból hiányosan benyújtott volta miatt – hiánypótlási felhívás ellenére sem lett volna alkalmas érdemi elbírálásra (mivel a kérelmező tényszerűen megjelölte a Kbt. megsértettnek vélt rendelkezéseit, akkor is, ha azokra általánosan, csak a §, és nem az egyes konkrét bekezdések megjelölésével hivatkozott), ám a felülvizsgálati kérelem mégsem volt érdemben vizsgálható, arra tekintettel, hogy a kérelmezőnek valóban nem volt ügyfélképessége. A kérelmező ügyfélképessége indokaként arra hivatkozott, hogy az általa állított hamis adatszolgáltatással és hamis nyilatkozattal az ajánlatkérő elvonta tőle a közbeszerzési eljárás megnyerése és ezáltal a későbbi szerződéskötés lehetőségét, vagyis „megfosztotta őt a tisztességes versenyben való ajánlatadás lehetőségétől” (érdemi és reális ajánlatot is azért nem tudott adni, mivel „az ajánlatkérő a szerződés feltételeit, így a teljesítési határidőket illetően is megtevesztette, valótlán adatokat közölt vele annak érdekében, hogy ne tudjon érdemi ajánlatot tenni”); a bíróság azonban ezt az érvelést nem fogadta el, megállapítva, hogy a kérelmező jogos érdekei védelmének körébe ajánlata érvénytelenné nyilvánítását követően már nem tartozik bele annak vitatása, hogy a nyertes ajánlattevő miként lesz képes teljesíteni a lerövidült határidő miatt. Mivel tehát a kérelmező még sikeres jogorvoslat esetében sem kerülhet kedvezőbb helyzetbe, azaz közvetlen jog- és érdeksérelem nem érte, így ügyfélképessége valóban nincs, illetve nem volt, vagyis jogorvoslati kérelmének a Döntőbizottság általi, érdemi vizsgálat nélküli elutasítása

jogszerű volt. Ez az egy elutasítási ok önmagában megalapozta a KDB döntését, így a bíróság szerint annak nem volt jelentősége, hogy a másik két elutasítási ok tekintetében – amelyet már vizsgálnia sem kellett volna a KDB-nek – a Döntőbizottság téves jogi álláspontot foglalt el.

- [6] 3. A bíróság nemperes eljárásban hozott, jogerős végzése ellen az indítványozó 2016. július 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben, illetve az Alkotmánybíróság főtítkárnak hiánypótlási felhívására 2016. szeptember 27-én benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K50.021/2016/10. számú végzése és a Közbeszerzési Hatóság Közbeszerzési Döntőbizottság D.893/4/2015. számú végzése, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Knp) 3. § (3) bekezdésének „a szükségeshez képest” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, melyek véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, illetve az ott biztosított, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező tárgyaláshoz való joggal. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint: „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”
- [7] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványi elem tekintetében azt sérelmezi, hogy a Knp. 3. § (3) bekezdésének „a szükségeshez képest” szövegrésze relativizálja az Alaptörvény által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való abszolút jogot, mivel annak érvényesítése alól a bíróság mérlegelésétől függő kivételt enged. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nevesített összetevője a bírósági tárgyaláshoz való jog, így az a törvény, amely megengedi, hogy tárgyalás, illetve nemperes eljárásban az indítványozó szerint annak megfelelő személyes meghallgatás nélkül döntsenek a kérelmező jogairól és kötelezettségeiről, procedurális alapjogi sérelmet jelent. Az Abtv. 27. §-a szerinti indítványi elem tekintetében pedig azért tartja a panaszos a közigazgatási és munkaügyi bíróság végzését, valamint az ez által helybenhagyott döntőbizottsági végzést alaptörvény-ellenesnek, mert személyes meghallgatására egyik szerv előtti eljárásban sem került sor, így nem tudta kifejteni, hogy kérelme ténylegesen miért és mennyiben érinti jogainak, illetve jogos érdekeinek védelmét. A panaszos szerint ennek elmaradása érdemben kihatott az általa előterjesztett kérelem megítélésére, így ugyanis nem került abba a helyzetbe, hogy a kérelmével szemben felmerült kétségeket megismerje, és azokra választ adhasson. A panaszos kifejezetten hivatkozik továbbá arra is, hogy ügyében a 3064/2016. (IV. 11.) AB határozatban foglaltak nem alkalmazhatók, mivel esetében nem arról van szó, hogy a tárgyalást (személyes meghallgatást) nem kérte, és az ezért maradt volna el, hanem arról, hogy a jogszabályok alapján lehetősége sem volt ennek kérésére, így személyes meghallgatása, illetve annak elmaradása – a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog által magába foglalt abszolút követelmény ellenére – az eljáró bíróság diszkrecionális döntésétől függött.
- [8] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra, azaz megfelel-e a befogadási feltételeknek. Ennek alapján a következő megállapításokra jutott.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó jogszabályi rendelkezést, illetve bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés, illetve a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [10] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont és 27. § a) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehető-

ségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pont és 27. § *b*) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §].

- [11] Nem fogadható be azonban a panasz, ha az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó [Abtv. 29. §]. Az indítványból megállapítható, hogy a panaszos alapvetően a támadott jogi rendelkezést, a Knp. 3. § (3) bekezdését véli alaptörvény-ellenesnek, melyet az eljáró bíróság az indítványozó ügyében alkalmazott; a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló panaszelem járulékos természetű, azaz a bírói döntést csak azért sérelmezi a panaszos, mert azt a bíróság az eljárás során alkalmazta, így a bírói döntésnek a jogszabályhely alaptörvény-ellenességétől független sérelme az indítványból nem állapítható meg. Az Alkotmánybíróságnak tehát az indítvány tartalmi keretei között a befogadásról szóló döntés meghozatala során abban kell állást foglalnia, hogy a Knp. 3. § (3) bekezdésének szabályozása felveti-e annak lehetőségét, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló módon alaptörvény-ellenes, illetve hogy e szabályozás kapcsán alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó. E feltételek akkor állnak fenn, ha az Alkotmánybíróság által korábban el nem döntött alkotmányjogi probléma merül fel. A jelen ügyben felvetődő elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdésben azonban az Alkotmánybíróság korábban már döntött; a 3075/2014. (III. 26.) AB végzésben ugyanis megállapította, hogy – a 2011. december 31-ig hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdéséhez hasonlóan – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a „tárgyalás tartásához való alapvető jogot a peres eljárásokkal kapcsolatban rögzíti. [...] A nemperes eljárás egyszerűsített eljárás, melyre éppen a tárgyalás hiánya miatt nem vonatkozhatnak ugyanazon alkotmányos garanciák, mint a rendes peres eljárásokra, a nemperes ügyet lezáró érdemi döntés – az eljárás jellegéből következően – soha nem tárgyaláson születik. A nemperes eljárás egyszerűbb és rugalmasabb eljárást biztosít olyan ügyekben, amely ügyek megítélése egyszerű és az ügy gyors elbírálásához nyomós érdek fűződik. A jogalkotó feladatát képezi annak meghatározása, hogy milyen típusú ügyekben tartja alkalmazhatónak a peren kívüli eljárást, valamint, hogy az adott nemperes eljárásban milyen további szabályokat rendel alkalmazni” 3075/2014. (III. 26.) AB végzés, Indokolás [18]}. Vagyis megállapítható, hogy a panasz nem veti fel sem annak a kételyét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, sem annak a lehetőségét, hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéstről volna szó.
- [12] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K50.021/2016/10. számú végzése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény 3. § (3) bekezdésének „a szükségeshez képest” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. január 31.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1304/2016.

